JAARVERSLAG DER VEREENIGING AMSTERD. GRAFISCHE SCHOOL

JAARVERSLAG 1918 DER VEREENIGING AMSTERDAMSCHE GRAFISCHE SCHOOL

JAARVERSLAG VAN DEN SECRETARIS

MIJNE HEEREN

Na vijf jaar werken, heeft het bestuur eindelijk het resultaat bereikt, waarnaar het heeft gestreefd. De plannen zijn nu werkelijkheid geworden. Het werd wanhopig, jaar in jaar uit, èn van het Rijk èn van de Provincie èn van de Gemeente te moeten vernemen, dat „voorshands geen vrijheid is gevonden" etc. etc. Het werd zelfs eentonig, die steeds terugkeerende gelijkluidende antwoorden te moeten lezen, maar gelukkig bracht het weerleggen dezer antwoorden eenige afwisseling; zij werden door den voorzitter steeds sterker gedocumenteerd. Het belang van

een Grafische School te Amsterdam werd daarin steeds krachtiger naar voren gebracht.

Nu het bestuur met een zekere voldoening op het volbrachte werk kan neerzien, is het helaas te betreuren, dat het niet aan alle bestuursleden onzer vereeniging is vergund geworden, de plannen, waaraan zij ook met zooveel toewijding hebben gewerkt, te zien verwezenlijkt.

Door overlijden zijn aan het bestuur ontvallen de heeren: M. W. Smit, afgevaardigde van den Christelijken Typografen Bond en W. van Dijk, afgevaardigde van den Nederlandschen Lito-, Foto- en Chemigrafen Bond, en door verandering van werkkring de heeren: W. E. L. K. Andrau, afgevaardigde der Vereeniging van Nederlandsche Chemigrafische Inrichtingen, en Ph. Diamant, afgevaardigde van den Algem. Nederlandschen Typogr. Bond. De heeren Smit en Van Dijk hebben door hunne aangename samenwerking in het bestuur en door hunne groote belangstelling voor onze School een dankbare herinnering achtergelaten, terwijl de heeren Andrau en Diamant de oprichting van de A. G. S. ook voor een deel als de kroon op hun medewerking kunnen beschouwen. De afd. Amsterdam van den Christelijken Typografen Bond vaardigde, inplaats van den heer Smit, den heer J. Hofman af, de Nederlandsche Litho-Foto- en Chemigrafische Bond

den heer J. Roelofs. De Vereeniging van Nederlandsche Chemigrafische Inrichtingen den heer D. Schnabel en de Afd. Amsterdam van den Algemeenen Nederlandschen Typografen Bond den heer B. Ponstein.

Het Algemeen Bestuur is daardoor aldus samengesteld (Dagelijksch Bestuur): F. J. A. M. Wierdels, Voorzitter, E. J. Kuipers, Secretaris, W. A. v. Leer, Penningmeester, J. F. Duwaer, E. J. de Groot, J. C. M. Mensing, L. J. Zegers Veeckens. (Overige leden van het Algemeen Bestuur): M. H. Binger, A. G. Boissevain, F. L. van der Bom, H. B. Dieperink, B. A. v. d. Eerden, J. W. Enschedé, J. C. Fenthür, J. Hofman, A. Loeber, B. Ponstein, J. Roelofs, D. Schnabel, M. L. A. Schuts, J. Stokkink, J. E. Stolberg, Th. J. Verrijn Stuart, Dr. A. G. C. de Vries, B. J. P. Weber. Uit het Algemeen Bestuur werden de volgende commissies gevormd:

De Commissie voor het Onderwijs, de Werkmaterialen, en de Machinerieën: F. J. A. M. Wierdels, Voorzitter, J. F. Duwaer, Secretaris, M. B. Dieperink, E. J. de Groot, J. C. M. Mensing, B. Ponstein, J. Roelofs, D. Schnabel, J. Stokkink, L. J. Zegers Veeckens. De Commissie voor de Finantiën en het Gebouw: W. A. v. Leer, Voorz., J. E. Stolberg, Secr., M. H. Binger, F. L. van der Bom, E. J. Kuipers, A. Loeber, B. Ponstein en M. L. A. Schuts.

De Commissie voor Leergeldheffing: J. F. Duwaer, Voorz.,

J. C. Fenthür, Secretaris, B. A. van der Eerden, E. J. de Groot, J. Hofman, W. A. van Leer, J. Stokkink, D. Schnabel, M. L. A. Schuts.

De Commissie voor den Rechtstoestand van Directeur en Leeraren: F. J. A. M. Wierdels, Voorzitter, J. Roelofs, Secretaris, M. H. Binger, L. van der Bom, H. B. Dieperink, J. Hofman, Th. J. Verrijn Stuart, B. J. P. Weber.

De Commissie voor de Bibliotheek: J. C. M. Mensing, Voorz., E. J. Kuipers, Secretaris, A. G. Boissevain, J. W. Enschedé, J. C. Fenthür, Th. J. Verrijn Stuart, Dr. A. G. C. de Vries.

Op 10 Januari 1918 werd het bericht ontvangen, dat de subsidiën waren toegestaan, en de genoemde commissiën togen thans aan het werk, om het hoog noodige van machineriëen en materialen aan te schaffen, want de school moest op 1 Juli worden geopend, zouden wij de aanspraak op het subidie voor 1918 niet komen te verliezen. De commissiën hadden met groote moeilijkheden te kampen, omdat zij, het eenmaal door het subsidie bepaalde bedrag van uitgaven niet mochten overschrijden, terwijl de kostprijzen der machineriëen en materialen met 100 tot 200 % waren gestegen. Dank zij de extra toelagen van het Rijk, de Provincie en de Gemeente was 't mogelijk, hoewel op bescheiden schaal, de school voor 't eerste leerjaar te installeeren, zoodat werkelijk de opening op 2 Juli kon plaats vinden.

In Maart 1918 werd uit 73 sollicitanten de heer L. Ronner tot directeur onzer school benoemd. Toen deze keuze moest worden gedaan, waren de meeste bestuursleden volkomen op de hoogte van de bekwaamheden van den heer Ronner als vakman en als leeraar. Of hij in die zelfde mate bekwaamheid zou bezitten als directeur, hebben de bestuursleden moeten opmaken uit den indruk, dien zij verkregen bij de persoonlijke kennismaking, en deze indruk was een van volkomen geschiktheid. Die indruk is in de praktijk ook de juiste gebleken, want de vereeniging heeft in den heer Ronner den leider gevonden, dien zij wenschte. Hij is iemand, die gevoelt, dat hij steeds moet leeren om aan het hoofd te blijven staan van een inrichting als de onze, en dit bewijst dat hij zijn positie volkomen begrijpt. Hij zal met de Amsterdamsche Grafische School opgroeien en niet, zooals wel meer voorkomt, de directeur boven de school of de school boven den directeur uit. De heer Ronner gevoelt alles voor het nieuwe stelsel van onderwijs, dat op onze school is in gevoerd, hij arbeidt met hart en ziel om dit systeem zoo goed mogelijk ten uitvoer te brengen en werkt met de leeraren op de meest aangename wijze samen. Het bestuur kan tevreden zijn met zijn keuze en het vertrouwt dan ook ten volle, dat naar mate de A. G. S. zich zal ontwikkelen, de heer Ronner een haar waardige directeur zal blijven.

In Juni 1918 werden de leeraren benoemd. Deze benoeming geschiedde zoo laat, omdat het bestuur niet tot de oproeping van sollicitanten wenschte over te gaan voordat de directeur was benoemd, om met hem overleg te kunnen plegen. Evenals met het benoemen van den directeur, is het bestuur gelukkig geweest in zijne keuze bij de benoeming van leeraren. Het heeft bij deze benoeming de hoogste eischen gesteld, wat betreft vakkennis, en zich verder laten leiden door den persoonlijken indruk, dien de sollicitanten maakten. Het is merkwaardig, hoe spoedig deze vaklieden zich aan hunnen nieuwen werkkring hebben aangepast en ongetwijfeld komt dit aan onze school ten goede, evenals de aangename samenwerking met hunnen directeur en de groote ijver, die zij voor hun nieuwe werkzaamheid aan den dag leggen.

Het onderwijs aan de A. G. S. wordt gegeven door de heeren: L. Ronner, Directeur bij het Dag- en Avond-Onderwijs; C. Hofmann en J. Kruijver, leeraren-handzetters; J. Krull en J. A. Volcke, leeraren-drukkers; A. Küppers en G. J. Vermeulen, leeraren-boekbinders; F. Bekaert en J. Dallmeijer; leeraren-zinco-(chemi)grafen; D. Hafkamp, leeraar-steendrukker(handpers); J. Ligter, leeraar-lithograaf en teekenen; H. J. v. Hattem, leeraar Lager Onderwijs.

Aanstonds, nadat subsidie was verkregen, is het bestuur de

Reglementen en Instructiën gaan behandelen, die door onzen voorzitter, den heer Wierdels, in concept waren gebracht. Het is een enorm stuk werk geweest, deze Reglementen en Instructiën samen te stellen en zoo te ontwerpen, dat zij geheel aan de ingewikkelde praktijk onzer school aanpasten. De heer Wierdels kan naast de dankbaarheid onzer vereeniging, het als zijne grootste voldoening beschouwen, dat de Reglementen en Instructies door den Minister van Onderwijs enz. en Burgemeester en Wethouders der Gemeente Amsterdam zijn goedgekeurd.

Bij de behandeling van deze reglementen is, op voorstel van ons medebestuurslid, den heer B. Ponstein, een artikel ingevoegd, waardoor het mogelijk werd, dat leerlingen van de werkplaats, een gedeeltelijken dagcursus zouden kunnen volgen. Naar aanleiding van dit artikel heeft het bestuur in overleg met de Centrale Commissiën zich gewend tot de patroons in de Grafische bedrijven, met het verzoek de leerlingen op hunne werkplaats te verplichten op kosten van de patroons de school gedurende enkele dagen per week, eenige uren per dag, te doen bezoeken. Ons medebestuurslid, de heer F. L. van de Bom, nam op zich te trachten deze zelfde regeling ingang te doen vinden bij den Bond van Boekbinderspatroons, waar nog geen leerlingregeling bestaat. Beider pogen is met succes bekroond

en, persoonlijk dagelijks in de gelegenheid, deze methode van onderwijs geven na te gaan, ben ik tot de overtuiging gekomen dat wij den jeugdigen werklieden een groote weldaad bewijzen. Men komt onder den indruk van het vlijtig werken der leerlingen, die zich zooveel mogelijk inspannen om toch volop te kunen profiteeren van hetgeen hun in die paar uur wordt geleerd.

Dat het onderwijs zoowel door de werkgevers als de werknemers op prijs wordt gesteld, blijkt wel uit het groote aantal leerlingen van die categorie, zoo zelfs dat de klassen in de Nederlandsche Taal moesten worden gesplitst en een tweede leeraar benoemd.

Het aantal leerlingen, dat den dag- en den gedeeltelijken dagcursus bezoekt, bedroeg in het eerste kwartaal 166 en is nu gestegen tot 203. De belangstelling voor den avondcursus was zoo groot, dat tot onze teleurstelling velen moesten worden afgewezen. Er was slechts plaats voor 222 deelnemers terwijl er zich circa 300 hadden aangemeld. De speciale cursussen in het „Marmeren" en „Houtsnijden" ondervonden een dergelijke groote belangstelling, zoo dat voor beiden een parallelklas gemaakt moest worden.

Wanneer wij de ingeschrevenen bij elkaar tellen, dan komen wij op een totaal van 468. Rekenen wij hierbij de afgewezen liefhebbers, dan had onze school, wanneer zij groot genoeg

was geweest, aan ruim 500 leerlingen onderricht kunnen bieden. Dit aantal wordt in het komende jaar noodzakelijk veel grooter. Gelukkig is het bestuur door Burgemeester en Wethouders in de gelegenheid gesteld met Mei 1919 te gaan uitbreiden. De bovenlokalen, waar nu een rechtskundig advies-bureau van de Gemeente is gevestigd, kan dan door de A. G. S. in gebruik worden genomen.

Het groote succes, dat wij tot nu toe met onze school hebben bereikt, is in de eerste plaats te danken aan de noodzakelijkheid ervan en vervolgens aan de vakkundige leiding. Het geheele bestuur bestaat uit vakmenschen, werkgevers en werknemers vertegenwoordigers, hebben uit elken vakbond, in ons bestuur zitting. Zij allen zijn de kern, van waaruit het enthousiasme voor onze school gaat. Dat bewijst ook het groote aantal stichters, die f 100. — ineens gaven, zelfs een stichter, de heer G. Th. Bom, die dit bedrag op f 250. — bracht, en ook het groote aantal leden, die jaarlijks hunne bijdragen geven. Wie niet persoonlijk door een onzer bestuursleden bewerkt kon worden, werd door de Commissie voor de Finantiën op het nut van onze school opmerkzaam gemaakt en wel door middel van prospecti. Ons medebestuurslid, de heer M. H. Binger, schreef een brochure „Grafisch Onderricht een Algemeen Belang", terwijl de heer B. Ponstein eveneens een brochure samenstelde „Over

Getalsverhouding, Leerlingregeling en Vakscholen". De verspreiding dezer geschriften vond plaats in Amsterdam, Haarlem, Leiden, het Gooi en in de kleinere plaatsen in Noord-Holland. Het succes, hier mede behaald, was buitengewoon bevredigend en er is uit te concludeeren, dat onze school het troetelkind wordt van de werknemers en werkgevers in de grafische bedrijven. Typische staaltjes daarvoor zijn, dat de geliquideerde „Amsterdamsche Drukkersbond" zijn batig saldo groot f 500.— aan onze school schonk. De eveneens geliquideerde „Amsterdamsche Boekbinders Patroonsvereeniging" deed zulke met haar batig saldo groot f 100.—; terwijl de winnende partij van een scheidsgerecht in de Centrale Raad, zijn toegekende vergoeding aan onzen penningmeester afdroeg. Verschillende leveranciers gaven belangrijke kortingen. De „Lettergieterij Amsterdam" stond steeds op aanvrage welwillend haar bibliotheekzaal af voor onze bestuursvergaderingen. De Rijks-Commissie voor de vervaardiging en ruiling van reproductien van Kunstvoorwerpen schonk ons een verzameling gipsafgietsels. Van de firma's Duwaer & van Ginkel, Corvey, 't Kasteel van Aemstel, de Stadsdrukkerij, Joh. Enschede & Zoon, Dieperink & Co., Faddegon & Co., L. v. Leer & Co., Lindetevis Stokvis, Mensing, Roeloffzen-Hübner & Van Santen en de Firma Terwijn mocht

de School schenkingen ontvangen, die nader omschreven in het verslag van den directeur zijn terug te vinden.
De heer Rolinau stelde als vertegenwoordiger der Lanston Monotype Corp. Ltd. een zetmachine ter beschikking van onze school. Deze machine zal dankbaar door onze vereeniging worden aanvaard, zoodra de afd. „machinezetten" zal zijn opgericht. De bibliotheek mocht verschillende boeken en tijdschriften in bruikleen en ten geschenke ontvangen. De vereeniging is den milden gevers ten zeerste dankbaar en zij twijfelt niet of de gaven zullen blijven toestroomen. Zooals uit het verslag van den penningmeester zal blijken, is er voor de instandhouding van onze school veel noodig en zal zij in de toekomst nog grootere offers eischen. Een woord van dank moeten wij brengen aan het Rijk, de Provincie en de Gemeente Amsterdam, die door hunne subsidiën, de oprichting en het voortbestaan der A. G. S. mogelijk maken. In het bijzonder aan Burgemeester en Wethouders onzer Gemeente voor het in huur afstaan van het schoolgebouw en het leenen van een kapitaal, dat ons instaat stelde het schoolgebouw in te richten. Met genoegen denkt het bestuur terug aan de samenwerking met de heeren H. J. de Groot, Inspecteur van het M. O. en Mr. A. J. Ketelaar, Gemeentelijke Inspecteur van het Onderwijs, die op de meest welwillend wijze

hebben medegewerkt tot de oprichting der A. G. S. Zij hebben ons steeds met raad en daad bijgestaan en, terwijl we hun hartelijk dank zeggen, twijfelen wij er niet aan, of genoemde heeren zullen ook met persoonlijke voldoening het succes en den bloei onzer school gadeslaan.
U, heeren stichters en leden onzer vereeniging, dankt het bestuur voor den steun, tot nu toe verleend. Er wordt op vertrouwd, dat U dezen steun zal blijven verleenen. Het bestuur zal met directeur en leeraren samenwerken tot bloei der A. G. S. en zal trachten deze inrichting op een hoogte te brengen, het mooie typografische vak waardig.

AMSTERDAM, 24 MAART 1919. E. J. KUIPERS, SECRETARIS

VERSLAG VAN DEN PENNINGMEESTER

MIJNE HEEREN

Het is mij aangenaam U op deze Algemeene Vergadering het financieel verslag uit te brengen over het afgeloopen eerste boekjaar van onze vakschool.
Uit de Rekening en Verantwoording zult U kunnen zien dat het afgeloopen jaar sluit met een nadeelig saldo van f 1.208.65½, een bedrag dat zeer bevredigend genoemd kan worden, gezien de enorme bedragen die er besteed zijn geworden voor de inrichting van de school en de nog steeds zeer hooge kostprijzen van machines en materiaal.
Om U een beeld te geven hoe de finantieën zijn beheerd

en besteed, doe ik U opmerken, dat wij de inrichting der school en de exploitatie ervan afzonderlijk geadministreerd hebben.

Voor de inrichting stonden ons de navolgende bedragen ter beschikking: Een leening gesloten bij de Gemeente Amsterdam van f 46.000. –; een gift van het Rijk f 2.000. –; door stichters en aan giften ineens bijeengebracht f 4.270.30; terwijl de kasgelden als saldo van kosten van voorbereiding à f 204. – eveneens voor de inrichting verbruikt zijn, in totaal alzoo de somma van f 52.474.30.

Van dit bedrag is besteed geworden o.a. voor verbouwing der school en voor electrificatie de somma van f 20.297.99. De inrichting der afd. Typografie heeft een bedrag vereischt van f 23.802.91½, die der Boekbinderij van f 5.556.80½, Steendruk en Litho f 3.115.76 en de Chemigrafie f 913.88, te zamen met kosten van inrichting der bibliotheek, aanschaffing van kachels, kantoorinrichting, school- en teekenbehoeften en algemeene kosten de somma van f 59.176.15, zoodat wij van de gelden, aanvankelijk door ons bestemd voor de eigenlijke exploitatie der school nog f 6.701.85 hebben verbruikt, om de inrichtingskosten geheel te kunnen bestrijden, wat vermoedelijk niet noodig ware geweest, indien de aanschaffing van lettermateriaal, welke alleen al een bedrag van f 12.397.18 gevorderd heeft, door de

enorme hooge prijzen niet zooveel was tegengevallen.

Voor de exploitatie van de school stond ons ter beschikking: subsidie van het Rijk f 13.600. –, Provincie Noord-Holland f 1.635. –, Gemeente Amsterdam f 7.500. –, schoolgelden f 660.75, rente f 1.08 en aan contributiën van donateurs, contribuanten en werknemers-contribuanten een bedrag van f 1.806. –, totaal de somma van f 25.202.83. –.

De gezamenlijke uitgaven voor de exploitatie der school, zooals salarissen directeur en leeraren, rente en aflossing der leening, leermiddelen en gereedschappen, onkosten etc., etc., hebben bedragen f 19.709.63½, zoodat wij aanvankelijk hierop een batig saldo hadden van f 5.493.19½, welk gunstig resultaat te danken is aan de vrijgevigheid van het Rijk, dat ons over het halve exploitatie-jaar toch de volle jaarsubsidie van f 13.600. – gaf.

Doordat wij echter voor de kosten van inrichting een bedrag van f 6.701.85 meer noodig hadden, werd het nadeelig saldo over het afgeloopen boekjaar gebracht op f 1.208.65½.

De finantieele steun, die wij buiten de Algemeene Lichamen van Bestuur, dus van stichters, donateurs en contribuanten mochten ondervinden, geeft reden tot tevredenheid, daar tot op heden 39 stichters, 36 donateurs, 141 contiribuanten, alsmede 58 werknemers-contribuanten de school finantieel door hunne bijdragen hebben gesteund.

INKOMSTEN

OVER 1918

Subsidie van het Rijk		f 13.600.–
Subsidie van de Provincie		„ 1.635.–
Subsidie van de Gemeente		„ 7.500.–
Jaarlijksche contributiën of bijdragen van particulieren		„ 1.806.–
Rente van kapitaal		„ 1.08
Jaarlijksche Schoolgelden		„ 660.75
Batig Saldo van het vorige jaar		„ 204.–
Overige inkomsten:		
a. Leening	f 46.000.–	
b. Giften ineens van particulieren	„ 4.270.30	
c. Gift van het Rijk	„ 2.000.–	„ 52.270.30
Nadeelig saldo		„ 1.208.65⁵
		f 78.885.78⁵

UITGAVEN

1918

Jaarwedde van den Directeur		f 1.750.–
Bezoldiging van het personeel:		
a. Van het onderwijzend personeel	f 5.327.32	
b. Van het overige personeel	„ 180.–	„ 5.507.32
Rente en aflossing van kapitalen:		
a. Rente	f 640.28	
b. Aflossing	„ 2.300.–	„ 2.940.28
Onderhoud en Schoonmaak van het gebouw		„ 176.45
Kosten van leermiddelen enz.:		
a. Leermiddelen en gereedschappen, aanschaffen van machines	f 33.870.54⁵	
b. Materialen	„ 4.688.44	
c. Schoolbehoeften, enz.	„ 1.316.16	„ 39.875.14⁵
Kosten voor vuur, het aanschaffen van kachels, voor licht en water		„ 1.914.16
Assurantiën		„ 64.35
Overige uitgaven:		
a. Kantoorbehoeften, druk- en advertentiekosten, schrijfloonen, enz.	f 4.096.22	
b. Huur van het gebouw	„ 2.000.–	
c. Bouwkosten	„ 20.297.99	
d. Rente en provisie opgenomen gelden	„ 263.87	„ 26.658.08
Totaal der uitgaven		f 78.885.78⁵

Voor de toekomst en zeer zeker voor dit en het volgende jaar, wanneer wij, als het Bestuur al hare plannen verwezenlijkt ziet, voor belanrijke uitbreiding komen te staan, zullen deze cijfers belangrijk moeten stijgen en ik doe daarom een beroep op U, Mijne heeren, om het streven van onze school en het goede doel dat zij nastreeft, in zoo'n ruim mogelijken kring bekend te maken, opdat wij het volgende jaar op een groote toename van stichters en leden kunnen wijzen.
Ten slotte deel ik U nog mede dat van de gesloten leening van f 46.000.— der Gemeente Amsterdam is afgelost 5% of f 2.300.—, zoodat de schuld der school op 1 Januari 1919 f 43.700.— bedroeg.
Ik eindig met den wensch dat onze vakschool in steeds meerdere mate de belangstelling moge ondervinden van allen, die bij de grafische vakken betrokken zijn of daarin belang gaan stellen, opdat onze school een eerste plaats zal gaan innemen onder de vakscholen in Nederland.

AMSTERDAM, 24 MAART 1919. W. A. VAN LEER

JAARVERSLAG VAN DEN DIRECTEUR

MIJNE HEEREN

In November van het afgeloopen jaar had ik het genoegen een voorloopig verslag uit te brengen. Daaruit bleek, dat de gang van zaken de meest optimistisch gestelde verwachtingen verre overtrof en dat door den niet genoeg te waardeeren steun van het Bestuur, de lofwaardige medewerking van werkgevers, werknemers en vakpers, en den prijzenswaardigen ijver en toewijding van het onderwijzend personeel de voorloopige resultaten het beste deden verwachten. Die verwachtingen zijn bewaarheid geworden. Mochten we in November vermelden dat de dagcursussen

der school door 166 leerlingen werden gevolgd, thans kunnen we mededeelen, dat dit getal tot 203 is gestegen. In Februari van dit jaar werd een cursus in het Marmeren geopend. Het maximum aantal leerlingen was op 10 gesteld, doch de belangstelling bleek zoo groot, dat een tweede cursus noodzakelijk zal zijn.

Een even groote belangstelling ondervindt ook de Houtsnijcursus, welke door den Heer Veldheer wordt geleid. Ook daarvoor moest een parallelklas gemaakt worden. Wanneer we het aantal ingeschrevenen bij elkaar tellen, dan krijgen we de volgende cijfers:

voor de Dagcursussen	203	leerlingen
„ „ Avondcursussen	222	„
„ „ Marmercursussen	19	„
„ „ Houtsnijcursus	24	„
Totaal . . .	468	

Sinds den 1sten Juli werden aan onze School 468 leerlingen ingeschreven. Bovendien moest bij den aanvang der avondcursussen een 60-tal liefhebbers worden afgewezen.

De Nederlandsche Vereeniging van Chefs in het Grafisch bedrijf hield in onze School een tweetal goed bezochte cursussen over Bedrijfsleiding en Prijsberekenen.

Door de Commissie tot voorbereiding van een Vakschool

voor Boekhandelaars- en Uitgeversbedienden werd aansluiting gezocht met het bestuur der A. G. S. om de opleiding van boekhandelaars- en uitgeversbedienden aan onze school mogelijk te maken.

De Leerlingencommissies voor Amsterdam maakten gebruik van de School voor het afnemen harer examens en in de toekomst kan ook de School in die richting zeer nuttig zijn.

Met het oog op de tijdsomstandigheden, en dank zij de zaakkundige voorlichting van het Bestuur, is de School vrij goed geslaagd in het aanschaffen van de benoodigde machines en materialen. Wel zijn eenige gebruikte machines gekocht moeten worden, maar vanaf het standpunt van onderwijs beschouwd, is zulks niet te betreuren.

Over de vordering der leerlingen bestaat reden tot tevredenheid. De leerlingen bezoeken gaarne en getrouw de school en zijn over het algemeen vlijtig en oplettend.

De firma Ipenbuur & Van Seldam stond toe, dat de leerlingen van den avondcursus, afdeeling drukken, onder leiding van den leeraar Volcke, haar drukkerij bezichtigde, terwijl de firma Blikman & Sartorius eveneens veroorloofde, dat de leerlingen van den dagcursus een excursie naar haar drukkerij maakte. We maken van deze gelegenheid gebruik, om genoemde firma's voor hun welwillendheid onzen dank te betuigen.

Behalve de schenkingen, welke we reeds in ons vorig verslag vermeldden, stond de firma Faddegon & Co nog een collectie fraai drukwerk af en gaf ze aan de school in bruikleen een zeer mooie sorteering koperen letters, ornamenten en kaders ten behoeve der afdeeling Persvergulden.

De Heer L. Zegers Veeckens loofde uit voor de afdeeling lithografie een prijs van 25 gulden en de Vereenigde Grafische Inrichtingen Faddegon & Co. en Dieperink & Co. stelde verder een prijs van f 30. — beschikbaar voor de afdeeling zetters van de avondcursus voor het beste ontwerp briefhoofd.

De firma Lankhout te 's-Gravenhage schonk aan de School een Franschen lithografischen steen.

Voor de Bibliotheek ontving de School van den Heer J. C. M. Mensing in bruikleen 8 deelen „Printing Art", en bovendien nog de volgende schenkingen: van de firma R. P. W. de Vries, „Bibliothèque heraldique, génélogique et topografhique"; van den Heer E. J. Kuipers, „Handbook of the Museum of fine Arts", „Twee Hanen", verlucht door Hoytema, en „Colour Photegraphy"; van den Heer F. J. A. M. Wierdels, „Gedenkboek Seminari Hageveld", „Verslag Landsdrukkerij", „Ongevallen-statistiek"; van de firma Oudkerk Pool, onderscheidene afleveringen van

„Beeldende Kunst"; van den Heer J. C. M. Mensing, „Livres anciens"; van den Ned. Bond van Boekbinderspatroons, „De Kostprijsberekening in de Boekbinderij", en van den Heer E. J. Kuipers, een Chineesche en een Hebreeuwsche courant, twee idem drukwerkjes en een ouden perkamenten beschreven omslag.

Voor alle leerlingen van de Avondcursussen werd een prijsvraag uitgeschreven, waarvan den uitslag niet bekend is, omdat nog niet alle werkstukken zijn ingeleverd.

Waren in het vorige jaar splitsingen der klassen van den gedeeltelijken dagcursus noodig wegens het groot aantal leerlingen, ook in den loop van dit jaar moest daartoe worden overgegaan en daar we niet over voldoende ruimte beschikten om al de groepen tegelijk overdag te hebben, dienden de oudere leerlingen 's avonds één uur de school te bezoeken.

De voorspoedige groei van het aantal leerlingen deed een nieuw bezwaar ontstaan: het gebouw werd te klein, en met het oog hierop zagen we niet zonder zorg de nieuwe inschrijving van leerlingen tegemoet. Doch dit bezwaar is gelukkig voor dit jaar uit den weg geruimd. Het is namelijk aan het Bestuur gelukt de beschikking te krijgen over de bovenverdieping der Steendrukkerij en der Lithografie.

Konden we in November van het vorige jaar getuigen, dat onze meest optimistisch gestelde verwachtingen verre overtroffen werden, thans kunnen we hetzelfde schrijven en we meenen te mogen verwachten, dat er voor onze School nog een breed arbeidsveld open ligt. Dankbaar zijn we aan allen, die hun krachten hebben gegeven aan de voorspoedige ontwikkeling der Amsterdamsche Grafische School, en we hopen van harte ook in de toekomst op dezelfde medewerking te mogen rekenen tot heil van onze school en van het zoo mooi grafisch bedrijf.

AMSTERDAM L. RONNER, DIRECTEUR

LIJST VAN NAMEN DER STICHTERS, DONATEURS EN CONTRIBUANTEN

STICHTERS

Algemeen Handelsblad . . . . . N. Z. Voorburgwal
Gebr. Binger . . . . . Warmoesstraat 174
G. Theod. Bom . . . . . Amsterdam
N. J. Boon . . . . . Amsterdam
G. H. Bührmann . . . . . Amsterdam
H. F. de Charro & Zonen . . . . . Den Haag
G. Dittus . . . . . Fr. van Mierisstraat 62
F. J. Duwaer . . . . . Prinsengracht 735
F. L. Edema van der Tuuk . . . . . Vossiusstraat 44
Ellerman, Harms & Co. . . . . Amsterdam
Faddegon & Co. . . . . Amsterdam

Van Gelder Zonen . . . . . Singel 230-234
A. B. van Holkema . . . . . Keizersgracht 611
Drukkerij „Holland" . . . . . N. Z. Voorburgwal 58-60
Holl. IJzeren Spoorwegmaatschappij . . . . . Amsterdam
Koninklijke Hollandsche Lloyd . . . . . Amsterdam
Koninklijke Pharm. Handelsvereeniging . . . . Amsterdam
Lanston Monotype Corporation Ltd . Leidscheplein 19
Firma L. van Leer & Co . . . . Rustenburgerstraat 19
W. A. van Leer. . . . . Nic. Maesstraat 5
M. Lindenbaum & Co. . . . . Amsterdam
Gerhard Loeber . . . . . Amsterdam
J. C. M. Mensing . . . . . Amsterdam
M. Mouton . . . . . Nassauplein 16, Den Haag
N.V. Kon. Pharm. fabr. v.h. Brocades & Stheeman, Meppel
Nederl. Bond van Boekbinderspatroons . . Amsterdam
Nederlandsche Handelmaatschappij . . . . . Amsterdam
N.V. Nieuwe Rotterdamsche Courant . . . . Rotterdam
Oudkerk Pool & Co. . . . . Amsterdam
Firma D. Schnabel. . . . . Admiraal de Ruyterweg
Ph. Simons & Co. . . . . Den Haag
A. Spakler . . . . . Weteringschans 53
W. Spakler. . . . . Jan Luykenstraat 3
G. Stokking (Dir. N.V. Stokking) . . . Elandsgracht 52-58
J. E. Stolberg Jr. . . . . Wanningstraat 21

Th. J. Verrijn Stuart . . . . . Bilderdijkstraat 163-165
S. Warendorf. . . . . Koningslaan 36
E. J. H. Wieling (Fa. C. A. Spin & Zoon) N.Z. Voorburgwal
F. Wierdels. . . . . Vondelstraat 59

GIFTEN VOOR EENS GEGEVEN

Algemeene Papier Maatschappij . . Keizersgracht 28-34
Dr. P. C. M. Bos . . . . . Utrechtscheweg 116, Arnhem
C. J. van Houten & Zn. . . . . Weesp
N.V. Au Bon Marché (A. de Vries & Zonen) Kalverstraat
Nederlandsche Gist- en Spiritusfabriek . . . . . Delft
Mr. A. Polak . . . . . Amsterdam
C. F. Roos & Co . . . . . Rokin 13

DONATEURS

Algemeen Handelsblad . . . . . Amsterdam
Algemeene Papier Maatschappij . . . . . Amsterdam
Felix Binger . . . . . Damstraat 12a
Gebr. Binger . . . . . Amsterdam
G. Theod. Bom. . . . . Amsterdam
Wed. H. Bontamps . . . . . Prinsengracht 321
De Haagsche Post . . . . . Den Haag
Deutschmann & Roelants. . . . . Rotterdam
Drukkerij „Elsevier". . . . . Amsterdam

Drukkerij „Senefelder" . . . . Admiraal de Ruiterweg
Dr. „De Ster" (Veenman & v. Dokkum), Leidschegr. 84
Drukkerij „Vooruitgang", Dir. Masereeuw, Amsterdam
„El. Drukk. Luctor et Emergo", Am.v. Solmstr. 2, Den Haag
Faddegon & Co . . . . . Amsterdam
Van Gelder Zonen . . . . . Amsterdam
Dr. H. F. R. Hubrecht . . . . . Amstel 179
Incasso-Bank. . . . . Amsterdam
Firma Ipenbuur en Van Seldam . . . . . Amsterdam
L. van Leer & Co. . . . . Amsterdam
W. Lindebaum & Co. . . . . Amsterdam
Firma van Mantgem . . . . . Amsterdam
J. M. Meulenhoff . . . . . Damrak 88
N.V. Boek- en Kunstdr. v.h. Roeloffzen-Hübner & v. Santen
N.V. „De Courant Het Vaderland". . . . 's-Gravenhage
N.V. „De Courant" . . . . . N.Z. Voorburgwal 361-365
N.V. „ Magazijn De Bijenkorf" . . . . . Dam
N.V. Stokkink's Electrische Binderij . . . . . Amsterdam
Schalekamp's Agent. en Comm. handel Gelderschekade 92
J. W. Reese (N.V. Dagbladdrukkerij De Standaard) Amst.
Van Roesel & Co . . . . . Kuiperstraat 110
P. van Son & Co. . . . . Deventer
Firma M. L. Warendorf . . . . Oudegracht 334, Utrecht
E. J. H. Wieling (firma C. A. Spin & Zn) . . . Amsterdam

F. Wierdels. . . . . Amsterdam
Winkler Fallert & Co. . . . . Amsterdam
Zuid-Holl. Boek- en Handelsdrukkerij . . . . . Den Haag

CONTRIBUANTEN

Abraas & Co. . . . . Singel 235
Adv.- Bureau „De Residentie" . . . . . Den Haag
G. J. van Amerongen . . . . . Amersfoort
Bakker & Teerink . . . . . Utrechtschedwarsstr. 17-19
C. E. Baumann, lid der fa. Baumann & Knauber, Amsterdam
Beit & Co. . . . . Prins Hendrikkade
Beursdrukkerij (A. de Vita) . . . . . Amsterdam
R. H. Bezold . . . . . O.Z. Achterburgwal 60
H. Beijlevelt . . . . . O.Z. Achterburgwal 126
Biljetdrukkerij „Nederland" . . . . . Binnenkant 40
G. Theod. Bom . . . . . Amsterdam
F. L. v. d. Bom . . . . . Amsterdam
Gebrs. Bonfrèr . . . . . Runstraat 20
J. B. Bos . . . . . Kerkstraat 221
Jos J. Böthe . . . . . Looiersgracht 16
Gebrs. Braakensiek . . . . . Planciusstraat 79
Bueno & Co. . . . . Amsterdam
The Bushong System Co. . . . . Kloveniersburgwal 56
H. J. van Bukel . . . . . Den Haag

J. H. de Bussy . . . . . Amsterdam
S. I. W. van Buuren . . . . . Roemer Visserstraat 20
H. J. Caris Jr. (firma A. H. Kuyt) . . N.Z. Voorburgwal 262
Firma D. B. Centen . . . . . O.Z. Voorburgwal 115
Chr. Typ. Ver. „Draagt elkanders lasten" . . Amsterdam
J. Clausen . . . . . St. Janstraat 40
Joh. Coesel . . . . . Kerkstraat 249
Conrad & Co. . . . . Singel 148
Coppen's Adv.-Bureau . . . . . Heerengracht 78
C. G. A. Corvey . . . . . Amsterdam
Dagblad „Het Volk" . . . . . .Keizersgracht 378
Dieperink . . . . . Amsterdam
J. B. van Dijk (Liv. 2e K. S. G.) . Joh. Verhulststraat 179
Firma P. van Dijk . . . . . .Warmoesstraat 155
Directie „De Avondpost" . . . . . .Den Haag
Directie „De Maasbode" . . . . . .Rotterdam
J. W. Dorresteijn . . . . . .Keizersgracht 658
Van Dorsen . . . . . Amsterdam
Drukkerij Bos . . . . . .O.Z. Achterburgwal 76
Drukkerij Buijten & Schipperheijn . . . Prinseneiland 91
Drukkerij Coster . . . . . .Swammerdamstraat
Drukkerij „de Globe" . . . . . Albert Cuypstraat 203
Drukkerij „Mercurius" (Gortman) . . . . . Amsterdam
Drukkerij Portielje . . . . . .Amsterdam

Drukkerij „De Strijd" . . . . . Amstel 85
Drukkerij „Voorwaarts" (E. v. Embden) . . . Amsterdam
J. G. Ehrenfeld & Co. . . . . N.Z. Voorburgwal 92
Electr. Drukkerij E. P. A. v. d. Geer . v. d. Hoopstraat 37
F. J. Elema . . . . . Torenstraat 41, Winschoten
Firma. Joh. Enschedé & Zonen . . . . . Haarlem
De Erve Wijsmuller's Papierhandel . . . Huidenstraat 26
Mr. L. H. Feschotte . . . . . Keizersgracht 473
August Gaarlandt, firma Berger & Wirth . . . Amsterdam
J. H. v. d. Geer (Drukk. Erve v. d. Geer) Egelantierstraat 17
Gestel & Zoon . . . . . Eindhoven
K. Groesbeek . . . . . Rokin 74
C. W. de Groot . . . . . Bellamystraat
J. F. de Haan . . . . . .Bloemgracht 82
D. Heijnes, Dir. Drukkerij „Concordia" . . . Amsterdam
H. A. M. van Hoffen (Drukkerij van Boekhoven), Utrecht
Holl. Boek- en Steendr. inktfabr A. Aberson & Zn., Steenwijk
A. J. W. Honing . . . . . Prinsengracht 238
H. B. IJdo . . . . . Den Haag
Joh. Jesse . . . . . N. Z. Voorburgwal 160
A. B. Jonker . . . . . O. Z. Voorburgwal 95
Kamper & Helm . . . . . Binnenkant 17
Kantoorboekhandel J. P. Bladergroen . . Raadhuisstraat 30
Jos. Keller . . . . . Singel 107

Joh. Klaassesz Cie . . . . . Hengelo (O.)
Kon. Ver. tot opleid. v. Amb. en Beroepen . . Amsterdam
Kühn Zoon's Lithografie en Handelsdrukkerij . . Rotterdam
E. J. Kuipers . . . . . Pieter de Hoochstraat
Gebr. Kusters . . . . . Willebrordusstraat 53
K. van Leeuwen . . . . . Lauriergracht 91
W. Leijdenroth van Boekhoven . Bagijnenhof 7, Utrecht
Herman Levée . . . . . Amsterdam
A. J. van der Linde . . . . . Rozengracht 38
J. L. van Lith & Zn . . . . . Bloemgracht 8
Lithografie „Vas Dias" . . . . . K. Prinsengracht 23
H. Th. v. d. Lubbe . . . . . 3e Hugo de Grootstr. 29
Mij. tot Expl. van „De Brakke Grond" . . . . . Nes 53
Mij. t. Expl. v. d. Ondern. „Krasnapolsky", Warmoesstr. 75
Adolf Meijer & Co. . . . . Utrecht
Firma J. B. Meijer . . . . . Bodegraven
F. A. Mijsberg . . . . . Spuistraat 101
Firma Millard & Co. . . . . Haarlemmer Houttuinen 79
P. A. Mascini, ... Adm. de Ruyterweg 12
H. Rud du Mosch . . . . . Oosteinde 14
Ned. Litho-, Foto- en Chemigrafenbond . . Amsterdam
Nederl. R.-K. Grafische Bond . . . . . Amsterdam
Nederlandsche Papierhandel. . . . . Amsterdam
A. J. Nuss . . . . . Reguliersbreestraat 30

Nederl. Vereeniging van Chefs in het Grafisch Bedrijf,
D. J. Buis . . . . . Soendastraat 36 II
N. V. Beursdrukkerij. . . . . Warmoesstraat 117-119
N. V. Drukkerij „De Nieuwe Tijd" . . . . . Amsterdam
N. V. Drukkerij „Plantijn". . . . . N. Z. Voorburgwal 324
N. V. Electr. Drukk. „Volharding" Ceintuurbaan 250-252
N. V. Electr. Drukkerij „Luctor et Emergo" . Den Haag
N. V. „De Gooi- en Eemlander". . . . . Hilversum
N. V. Kantoorboekh. en Drukkerij v. h. Blikman & Sartorius
N. V. Lorjé's Goedk. Kantoorboekhandel, Prinsengr. 328
N. V. „Ned. Handelsvereeniging" . . Heerengracht 397
N. V. Steendrukkerij „De Maas". . . . . Rotterdam
J. H. Okker. . . . . Middenweg 55, Watergraafsmeer
G. Oostenbroek & Zoon . . . . . Haarlem.
Piet Oudkerk Pool . . . . . Brouwersgracht 57
M. Pach, Directeur N. V. „'t Raedthuijs" . . Amsterdam
A. Palm & Zonen . . . . . Amsterdam
M. Poons. . . . . Amsterdam
Firma W. A. Reider. . . . . Spuistraat 279
Gebr. Reimeringer. . . . . Jan Hanzenstraat 37
P. Rijnja. . . . . Reguliersgracht 130-132
La Rivière & Voorhoeve . . . . . Zwolle
L. Ronner. . . . . Pretoriusstraat 79
F. van Rossen . . . . . Heerengracht 281

Firma Ruijgrok . . . . . Haarlem
De Ruijter & Meijer . . . . . .O. Z. Voorburgwal 80-84
Firma N. Samson . . . . . .Alphen a. d. Rijn
D. Schalm Jr. . . . . Korte Leidschedwarsstraat 56
G. J. Scheepers . . . . . Jan Blankenstraat 97, Den Haag
W. J. Schimmel . . . . . Bloemgracht 166
Dr. Gustav Schueler . . . . . .Bussum
Wed. G. van Soest. . . . . .Langestraat 25-31
J. F. H. Spier . . . . . .Overtoom 75
Spijer & Wittenburg . . . . . Ruijschstraat 85
Van Stein's Electrische drukkerij . . . Warmoesstraat 75
Van Stolk & Reese . . . . . .Botersloot 78-88 Rotterdam
A. van Straelen . . . . . N. Z. Kolk 19
Techn. Boekhandel en Drukkerij J. Waltman Jr. . . . Delft
A. W. Tenthof . . . . . Bloemgracht 102
J. M. Terwijn . . . . . Lijnbaansgracht 213
Tjabring & Jutting . . . . . O. Z. Voorburgwal 226
Tob Groen & Co. . . . . .Amsterdam
M. Ubbens . . . . . Zutphen
Uitgevers Mij. voorheen Paul Brand . . . . . Bussum
Uitgeversmaatschappij „Elsevier" . . . . . .Amsterdam
C. Verwey Jr. . . . . .Mijdrecht
J. A. J. Visser . . . . . Binnen Brouwerstraat 3
J. Voerman Rzn . . . . . .Singel 450

E. J. Volkersz . . . . . Zutfen
R. W. P. de Vries . . . . . Singel 146
E. de Vries & Co . . . . . Prinsengracht 480
H. de Vries Robbé . . . . . Spaarndammerstraat 57
J. Wansink (firma Wansink & Daemberg). . . Amterdam
Mr. H. K. Westendorp . . . . . Heerengracht 124
H. Wieffering . . . . . Reguliersdwarsstraat 87

WERKNEMERS-CONTRIBUANTEN

W. Arentzen . . . . . .Diepegracht E 124, Harderwijk
Astom . . . . . .Plein A 93 Tiel
F. Bekaert . . . . . .Tolstraat 105
Z. v. d. Berg . . . . . Stadhouderskade 55
H. P. Bergheger . . . . . 1e Hugo de Grootdwarsstraat 6
J. C. H. Boekhof . . . . . .1e Hugo de Grootstraat 16
M. H. N. Bogaers . . . . . Laurierstraat 89
Frans W. J. Bosen . . . . . Jac. van Campenstraat 43
A. K. W. L. de Brouwer . . . . . Dusartstraat 51
J. F. van Bruggen . . . . . 1e Jan v.d. Heijdenstraat 14
G. v. Brussel . . . . . .Jac. van Lennepkade 171
P. Buis. . . . . Oude Varkensmarkt 3, Leiden
Joh. Dallmeijer . . . . . .Wilhelminastraat 190
Jan Dirks Jr . . . . . 1e Atjehstraat 135
B. A. v. d. Eerden. . . . . .Prinsengracht 543

G. Erkens . . . . . Egelantiersstraat 110
Pieter Faber . . . . . Ten Katestraat 66
Joh. J. Falet . . . . . Schaepmanstraat 13
J. C. Fentür . . . . . 2e Weteringdwarsstraat 47
H. Geerling . . . . . Ringdijk 77, Watergraafsmeer
G. Gerrits . . . . . Jac. van Lennepstraat 221
J. J. Gerritsen . . . . . Iepenplein 34
Jac. de Geus . . . . . Westerstraat 260
Charles Gombault . . . . . Rustenburgerstraat 40
C. J. Grijn . . . . . Begoniastraat 19, Hilversum
C. Groenendaal . . . . . De Ruyterstraat 4
C. Hafkamp . . . . . Balthasar Florisstraat 49
J. H. Heijnings . . . . . Anjelierstraat 147
Simon Hekster . . . . . Korte Keizersgracht 10
W. Hekman . . . . . Van Woustraat 159
E. Hen . . . . . Nieuwe Tolstaat 61
R. Hijlkema . . . . . Wilhelminastraat 160
J. Hofman . . . . . Jan Hansenstraat 92
M. van der Hoek . . . . . 2e Weteringdwarsstraat 65
W. v. d. Horn . . . . . Van Oldebarneveldstraat 38
G. Jong . . . . . Cornelis Trooststraat 77
A. v .d. Kerff . . . . . Spaardammenstraat 118
H. C. Magel . . . . . Jac. van Lennepstraat 310
F. C. G. Meefaut . . . . . Gov. Flinckstraat 289

J. Nieuwbuurt Jz. . . . . Lineusstraat 26
J. B. M. v. Onkelen . . . . . 1e Weteringdwarsstraat 48
A. A. Peyra . . . . . Trompstraat 45
B. Ponstein . . . . . 2e Jan v. d. Heidenstraat 43
H. Roos . . . . . Singel 159a
W. Saelman . . . . . Barndesteeg 18
J. Schipper . . . . . Vlietstraat 30
M. L. A. Schuts . . . . . Marnixstraat 222
W. A. Thiel . . . . . Egelantiersstraat 29
A. v. Thijn . . . . . Weesperzijde 130
A. C. Vermeer . . . . . Bloemgracht 1
J. F. Versteeg . . . . . Willebrordusstraat 59
H. Visser . . . . . Kinkerstraat 197
Kl. Visser . . . . . Schoterweg 88, Schoten
J. H. J. de Vries Jr. . . . . Van Beuningenstraat 97
B. J. P. Weber . . . . . Wilhelminastraat 27
C. Th. de Witte . . . . . Reestraat 14
J. Zandvliet . . . . . Veerstraat 76
A. G. de Zeeuw . . . . . Javastraat 75

GEDRUKT TER AMST. GRAFISCHE SCHOOL
WETERINGSCHANS 187, TELEFOON C. 2945